

DENOLOGIA. SŁOWO WSTĘPNE

PIOTR SKALSKI, BARTOSZ WÓJCIK

Dwa teksty, które publikujemy w tym numerze *Praktyki Teoretycznej*, są rezultatem naszej wspólnej pracy. Latem 2016 roku podjęliśmy próbę zbadania zawartości pewnego przedsięwzięcia teoretycznego, prezentującego się jako nowa propozycja filozoficzna z pogranicza materializmu i idealizmu, nowa formuła „materializmu dialektycznego”, którego fundamentalne pytanie brzmi: w jaki sposób *podmiotowość* powstaje z *materii*?

Chodziło w punkcie wyjścia o ostatnie książki Slavoj Žižka i przedstawiany w nich zarys teorii genezy podmiotowości, określanej – w kontraście wobec ontologii, teorii „bytu” – mianem „denologii”, teorii *den*. Temu właśnie pochodzącemu od Demokryta neologizmowi poświęcone są nasze teksty, szkicujące jego różne filozoficzne użycia: w atomizmie Demokryta zinterpretowanym przez Heinza Wismanna, w sofistyce Barbary Cassin, która przeniosła interpretację Wismanna na grunt lacanowski, oraz w samej teorii Žižka z książek *Less than Nothing* i *Absolute Recoil*.

Jest to druga nasza próba wspólnego mierzenia się z propozycjami „nowych materializmów”: pierwszą jest napisany przez nas obu artykuł poświęcony Quentienowi Meillassoux i jego „materializmowi spekulatywnemu”¹. Poddaliśmy go wtedy krytyce, uznając go za niezadowolające rozwinięcie pojęcia „niecałości”, wokół którego skupiały się podzielane przez nas filozoficzne intuicje. Po artykule o Meillassoux, w którym dominuje wymowa negatywna, planowaliśmy – wokół „denologii” – wystąpienie bardziej pozytywne.

¹ P. Skalski, B. Wójcik, „Kryptologia Meillassoux”, *Kronos* 3/2016.

Przeliczyliśmy się jednak w optymizmie; rozbieżności, jakie zaistniały między nami w ocenie „denologii” w takim kształcie, w jakim istnieje obecnie, doprowadziły do podzielenia projektu na dwoje, rozłożenia materiału między dwa teksty według kryterium chronologicznego. Nie jest to dwugłos: to za ledwie – z jednej strony – zreferowanie genezy „denologicznego” dyskursu, oraz – z drugiej strony – kreatywna rekonstrukcja pewnej propozycji teoretycznej.

Tym jednak, co łączy w tle oba teksty, pozostaje pojęcie niecałości, warte naszym zdaniem dalszych badań i dalszych teoretycznych eksperymentów. Pojęcie niecałości działa jako spoiwo, które wiąże pewną prawdę dotyczącą naszego dzisiejszego doświadczenia z nurtami teoretycznymi – współczesnymi i przeszłymi – które, zgodnie z aspiracjami filozofii, pozwalają owo doświadczenie (wewnętrznego konfliktu) poddać myśleniu. Teksty o „denologii”, czytane wspólnie, proponują jeden z możliwych sposobów naświetlenia natury tego spoiwa.

CYTOWANIE: Skalski, Piotr, Wójcik, Bartosz. 2016. Denologia. Słowo wstępne. *Praktyka Teoretyczna* 3(21): 194-195.

DOI: 10.14746/prt.2016.3.9

AUTHOR: Piotr Skalski, Bartosz Wójcik

TITLE: Dentology. A Foreword

ABSTRACT: A short introduction to the reading seminar on dentology (the ontology of den, of “less than nothing”).